

ஸ்ரீ:
ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:
ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:
ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

மஹர்ஷி வேத₃வ்யாஸப்ரணீதம் ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்
॥ த்ரு'தீயஸ்கந்தே₄ ஷட்₃விம்ஸோ₅த்₄யாய: ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ஸ்ரீ ரங்க₃ராமாநுஜ மஹாதே₃ஸிகன்

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்ரு'தீயஸ்கந்தே₄ ஷட்₃விம்ஸோ₅த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீப₄க₃வாநுவாச

அத₂ தே ஸம்ப்ரவக்ஷயாமி தத்த்வாநாம் லக்ஷணம் ப்ரு'த₂க் |
யத்₃விதி₃த்வா விமுச்யேத புருஷ: ப்ராக்ரு'தைர்கு₃ணை: ॥ 1 ॥

ஜ்ஞாநம் நி:ஸ்ரேயஸார்தா₂ய புருஷஸ்யாத்மத₃ர்ஸநம் |
யதா₃ஹுர்வர்ணயே தத்தே ஹ்ரு'த₃யக்₃ரந்தி₂பே₄த₃நம் ॥ 2 ॥

அநாதி₃ராத்மா புருஷோ நிற்கு₃ண: ப்ரக்ரு'தே: பர: |
ப்ரத்யக்₃தா₄மா ஸ்வயஞ்ஜ்யோதிர்விஸ்வம் யேந ஸமந்விதம் ॥ 3 ॥

ஸ ஏஷ ப்ரக்ரு'திம் ஸூக்ஷ்மாம் தை₃வீம் கு₃ணமயீம் விபு₄: |
யத்₃ரு'ச்ச₂யைவோபக₃தாமப்₄யபத்₃யத லீலயா ॥ 4 ॥

கு₃ணைர்விசித்ரா: ஸ்ரு'ஜதீம் ஸருபா: ப்ரக்ரு'திம் ப்ரஜா: |
விலோக்ய முமுஹே ஸத்₃ய: ஸ இஹ ஜ்ஞாநக்₃ஹயா ॥ 5 ॥

ஏவம் பராபி₄த்₄யாநேந கர்த்ரு'த்வம் ப்ரக்ரு'தே: புமாந் |
கர்மஸு க்ரியமானேஷு கு₃ணைராத்மநி மந்யதே ॥ 6 ॥

தத₃ஸ்ய ஸம்ஸ்ரு'திர்ப₃ந்த₄: பாரதந்த்ர்யம் ச தத்க்ரு'தம் |
ப₄வத்யகர்துரீஸஸ்ய ஸாக்ஷிணோ நிர்வ்ரு'தாத்மந: ॥ 7 ॥

கார்யகாரணகர்த்ரு'த்வே காரணம் ப்ரக்ரு'திம் விது₃: |
போ₄க்த்ரு'த்வே ஸுக₂து₃:கா₂நாம் புருஷம் ப்ரக்ரு'தே: பரம் || 8 ||

தே₃வஹுதிருவாச
ப்ரக்ரு'தே: புருஷஸ்யாபி லக்ஷணம் புருஷோத்தம |
ப்₃ருஹி காரணயோரஸ்ய ஸத₃ஸச்ச யதா₃த்மகம் || 9 ||

ஸ்ரீப₄க₃வாநுவாச
யத்தத்த்ரிகு₃ணமவ்யக்தம் நித்யம் ஸத₃ஸதா₃த்மகம் |
ப்ரதா₄நம் ப்ரக்ரு'திம் ப்ராஹுரவிஸேஷம் விஸேஷவத் || 10 ||

பஞ்சபி₄: பஞ்சபி₄ர்ப்₃ரஹ்ம சதுர்பி₄ர்த₃ஸபி₄ஸ்ததா₂ |
ஏதச்சதுர்விம்ஸதிகம் க₃ணம் ப்ராதா₄நிகம் விது₃: || 11 ||

மஹாபூ₄தாநி பஞ்சைவ பூ₄ராபோ₄க்த₃நிர்மருந்நப₄: |
தந்மாத்ராணி ச தாவந்தி க₃ந்தா₄தீ₃நி மதாநி மே || 12 ||

இந்த்₃ரியாணி த₃ஸ ஸ்ரோத்ரம் த்வக்த்₃ரு'க்த₃ரஸநநாஸிகா: |
வாக்கரௌ சரணௌ மே₄ரம் பாயுர்த₃ஸம உச்யதே || 13 ||

மநோ பு₃த்தி₄ரஹங்காரஸ்சித்தமித்யந்தராத்மகம் |
சதுர்தா₄ லக்ஷயதே பே₄தோ₃ வ்ரு'த்த்யா லக்ஷணரூபயா || 14 ||

ஏதாவாநேவ ஸங்க்₂யாதோ ப்₃ரஹ்மண: ஸகு₃ணஸ்ய ஹ |
ஸந்நிவேஸோ மயா ப்ரோக்தோ ய: கால: பஞ்சவிம்ஸக: || 15 ||

ப்ரபா₄வம் பௌருஷம் ப்ராஹு: காலமேகே யதோ ப₄யம் |
அஹங்காரவிமூ₄ஸ்ய கர்து: ப்ரக்ரு'திமீயுஷ: || 16 ||

ப்ரக்ரு'தேர்கு₃ணஸாம்யஸ்ய நிர்விஸேஷஸ்ய மாநவி |
சேஷ்டா யத: ஸ ப₄க₃வாந் கால இத்யுபலக்ஷித: || 17 ||

அந்த: புருஷருபேண காலருபேண யோ ப₃ஹி: |
ஸமந்வேத்யேஷ ஸத்த்வாநாம் ப₄க₃வாநாத்மமாயயா || 18 ||

தை₃வாத்ஷாபி₄தத₄ர்மிண்யாம்
ஸ்வஸ்யாம் யோநௌ பர: புமாந் |
ஆத₄த்த வீர்யம் ஸாஸூத
மஹத்தத்த்வம் ஹிரண்மயம் || 19 ||

விஸ்வமாத்மக₃தம் வ்யஞ்ஜந் கூடஸ்தோ₂ ஜக₃த₃ங்குர: |
ஸ்வதேஜஸாபிப₃த்தீவ்ரமாத்மப்ரஸ்வாபநம் தம: || 20 ||

யத்தத்ஸத்த்வகு₃ணம் ஸ்வச்ச₂ம் ஸாந்தம் ப₄க₃வத: பத₃ம் |
யதா₃ஹூர்வாஸுதே₃வாக்₂யம் சித்தம் தந்மஹதா₃த்மகம் || 21 ||

ஸ்வச்ச₂த்வமவிகாரித்வம் ஸாந்தத்வமிதி சேதஸ: |
வ்ரு'த்திபி₄ர்லக்ஷணம் ப்ரோக்தம் யதா₂பாம் ப்ரக்ரு'தி: பரா || 22 ||

மஹத்தத்த்வாத்₃விகுர்வாணாத்₃ப₄க₃வத்₃வீர்யஸம்ப₄வாத் |
க்ரியாஸக்திரஹங்காரஸ்த்ரிவித₄: ஸமபத்₃யத || 23 ||

வைகாரிகஸ்தைஜஸஸ்ச தாமஸஸ்ச யதோ ப₄வ: |
மநஸஸ்சேந்த்₃ரியாணாம் ச பூ₄தாநாம் மஹதாமபி || 24 ||

ஸஹஸ்ரஸிரஸம் ஸாக்ஷாத்₃யமநந்தம் ப்ரசக்ஷதே |
ஸங்கர்ஷணாக்₂யம் புருஷம் பூ₄தேந்த்₃ரியமநோமயம் || 25 ||

கர்த்ரு'த்வம் கரணத்வம் ச கார்யத்வம் சேதி லக்ஷணம் |
ஸாந்தகோ₄ரவிமூட₄த்வமிதி வா ஸ்யாத்₃ஹங்க்ரு'தே: || 26 ||

வைகாரிகாத்₃விகுர்வாணாந்மநஸ்தத்த்வமஜாயத |
யத்ஸங்கல்பவிகல்பாப்₄யாம் வர்ததே காமஸம்ப₄வ: || 27 ||

யத்₃விது₃ர்ஹ்யநிருத்₃தா₄க்₂யம் ஹ்ரு⁴ஷீகாணாமதீ₄ஸ்வரம் |
ஸாரதே₃ந்தீ₃வரஸ்யாமம் ஸம்ராத்₄யம் யோகி₃பி₄: ஸநை: || 28 ||

தைஜஸாத்து விசுர்வாணாத்₃ பு₃த்₃தி₄தத்த்வமபூ₄த்ஸதி |
த்₃ரவ்யஸ்பு₂ரணவிஜ்ஞாநமிந்த்₃ரியாணாமநுக்₃ரஹ: || 29 ||

ஸம்ஸயோ₄த₂ விபர்யாஸோ நிஸ்சய: ஸ்ம்ரு⁴திரேவ ச |
ஸ்வாப இத்யுச்சயதே பு₃த்₃தே₄ர்லக்ஷணம் வரு⁴த்தித: ப்ரு⁴த₂க் || 30 ||

தைஜஸாநீந்த்₃ரியாண்யேவ க்ரியாஜ்ஞாநவிபா₄க₃ஸ: |
ப்ராணஸ்ய ஹி க்ரியா ஸக்திர்பு₃த்₃தே₄ர்விஜ்ஞாநஸக்திதா || 31 ||

தாமஸாச்ச விசுர்வாணாத்₃ப₄க₃வத்₃வீர்யசோதி₃தாத் |
ஸப்₃த₃மாத்ரமபூ₄த்தஸ்மாந்நப₄: ஸ்ரோத்ரம் து ஸப்₃த₃க₃ம் || 32 ||

அர்தா₂ஸ்ரயத்வம் ஸப்₃த₃ஸ்ய த்₃ரஷ்டுர்லிங்க₃த்வமேவ ச |
தந்மாத்ரத்வம் ச நப₄ஸோ லக்ஷணம் கவயோ விது₃: || 33 ||

பூ₄தாநாம் சி₂த்₃ரதா₃த்ரு⁴த்வம்
ப₃ஹிரந்தரமேவ ச |
ப்ராணேந்த்₃ரியாத்மதி₄ஷ்ண்யத்வம்
நப₄ஸோ வரு⁴த்திலக்ஷணம் || 34 ||

நப₄ஸ: ஸப்₃த₃தந்மாத்ராத் -
காலக₃த்யா விசுர்வத: |
ஸ்பர்ஸோ₄ப₄வத்ததோ வாயுஸ்த் -
வக் ஸ்பர்ஸஸ்ய ச ஸங்க்₃ரஹ: || 35 ||

ம்ரு⁴து₃த்வம் கடி₂நத்வம் ச ஸைத்யமுஷ்ணத்வமேவ ச |
ஏதத்ஸ்பர்ஸஸ்ய ஸ்பர்ஸத்வம் தந்மாத்ரத்வம் நப₄ஸ்வத: || 36 ||

சாலநம் வ்யூஹநம் ப்ராப்திர்நேத்ரு⁴த்வம் த்₃ரவ்யஸப்₃த₃யோ: |
ஸர்வேந்த்₃ரியாணாமாத்மத்வம் வாயோ: கர்மாபி₄லக்ஷணம் || 37 ||

வாயோஸ்ச ஸ்பர்ஸதந்மாத்ராத்₃ரூபம் தை₃வேரிதாத்₃பூ₄த் |
ஸமுத்தி₂தம் ததஸ்தேஜஸ்சக்ஷு₄ ரூபோபலம்ப₄நம் || 38 ||

த்₃ரவ்யாக்ரு⁴தித்வம் கு₃ணதா வ்யக்திஸம்ஸ்தா₂த்வமேவ ச |
தேஜஸ்த்வம் தேஜஸ: ஸாத்₄வி ரூபமாத்ரஸ்ய வ்ரு⁴த்தய: || 39 ||

த்₃யோதநம் பசநம் பாந -
மத₃நம் ஹிமமர்த₃நம் |
தேஜஸோ வ்ரு⁴த்தயஸ்த்வேதா:
ஸோஷணம் க்ஷுத்த்ரு⁴டே₃வ ச || 40 ||

ரூபமாத்ராத்₃விகுர்வாணாத்₃தேஜஸோ தை₃வசோதி₃தாத் |
ரஸமாத்ரமபூ₄த்தஸ்தமாத்₃ம்போ₄ ஜிஹ்வா ரஸக்₃ரஹ: || 41 ||

கஷாயோ மது₄ரஸ்திக்த: கட்வம்ல இதி நைகதா₄ |
பௌ₄திகாநாம் விகாரேண ரஸ ஏகோ விபி₄த்₃யதே || 42 ||

க்லேத₃நம் பிண்ட₃நம் த்ரு⁴ப்தி: ப்ராணநாப்யாயநோந்த₃நம் |
தாபாபநோதோ₃ பூ₄யஸ்த்வமம்ப₄ஸோ வ்ரு⁴த்தயஸ்த்விமா: || 43 ||

ரஸமாத்ராத்₃விகுர்வாணாத்₃ம்ப₄ஸோ தை₃வசோதி₃தாத் |
க₃ந்த₄மாத்ரமபூ₄த்தஸ்தமாத்₃ப்ரு⁴த்₂வீ க்₄ராணஸ்து க₃ந்த₄க₃: || 44 ||

கரம்ப₄பூதிஸௌரப்₄யஸாந்தோக்₃ராம்லாதி₃பி₄: ப்ரு⁴த்₂க் |
த்₃ரவ்யாவயவவைஷம்யாத்₃க₃ந்த₄ ஏகோ விபி₄த்₃யதே || 45 ||

பா₄வநம் ப்₃ரஹ்மண: ஸ்தா₂நம் தா₄ரணம் ஸத்₃விஸேஷணம் |
ஸர்வஸத்த்வகு₃ணோத்₃பே₄த₃: ப்ரு⁴தி₂வீவ்ரு⁴த்திலக்ஷணம் || 46 ||

நபோ₄கு₃ணவிஸேஷோ₄ர்தோ₂ யஸ்ய தச்ச₂ரோத்ரமுச்யதே |
வாயோர்கு₃ணவிஸேஷோ₄ர்தோ₂ யஸ்ய தத்ஸ்பர்ஸநம் விது₃: || 47 ||

தேஜோகு₃ணவிஸேஷோ₄ர்தோ₂ யஸ்ய தச்சக்ஷாருச்யதே |
அம்போ₄கு₃ணவிஸேஷோ₄ர்தோ₂ யஸ்ய தத்₃ரஸநம் விது₃: |
பூ₄மேர்கு₃ணவிஸேஷோ₄ர்தோ₂ யஸ்ய ஸ க்₄ராண உச்யதே || 48 ||

பரஸ்ய த்₃ரு'ஸ்யதே த₄ர்மோ ஹ்யபரஸ்மிந் ஸமந்வயாத் |
அதோ விஸேஷோ பா₄வாநாம் பூ₄மாவேவோபலக்ஷயதே || 49 ||

ஏதாந்யஸம்ஹத்ய யதா₃ மஹதா₃தீ₃நி ஸப்த வை |
காலகர்மகு₃ணோபேதோ ஜக₃தா₃தி₃ருபாவிஸத் || 50 ||

ததஸ்தேநாநுவித்₃தே₄ப்யோ யுக்தே₄ப்யோ₄ண்ட₃மசேதநம் |
உத்தி₂தம் புருஷோ யஸ்மாது₃த₃திஷ்ட₂த₃ஸௌ விராட் || 51 ||

ஏதத₃ண்ட₃ம் விஸேஷாக்₂யம் க்ரமவ்ரு'த்₃தை₄ர்த₃ஸோத்தரை: |
தோயாதி₃பி₄: பரிவ்ரு'தம் ப்ரதா₄நேநாவ்ரு'தைர்ப₃ஹி: |
யத்ர லோகவிதாநோ₄யம் ரூபம் ப₄க₃வதோ ஹரே: || 52 ||

ஹிரண்மயாத₃ண்ட₃கோஸாது₃த்தா₂ய ஸலிலேஸயாத் |
தமாவிஸ்ய மஹாதே₃வோ ப₃ஹுதா₄ நிர்பி₃பே₄த₃ க₂ம் || 53 ||

நிரபி₄த்₃யதாஸ்ய ப்ரத₂மம்
மு₂க₂ம் வாணீ ததோ₄ப₄வத் |
வாண்யா வஹ்நிரதோ₂ நாஸே
ப்ராணோ₄தோ க்₄ராண ஏதயோ: || 54 ||

க்₄ராணாத்₃வாயுரபி₄த்₃யேதா -
மக்ஷிணீ சக்ஷாரேதயோ: |

தஸ்மாத்தஸுரீயோ வ்யபி₄த்யேதாம்

கர்ணௌ ஸ்ரோத்ரம் ததோ தி₃ஸ: || 55 ||

நிர்பி₃பே₄த₃ விராஜஸ்த்வக்₃ரோமஸ்மஸ்ர்வாத₃யஸ்தத: |

தத ஓஷத₄யஸ்சாஸந் ஸிஸ்நம் நிர்பி₃பி₄தே₃ தத: || 56 ||

ரேதஸ்தஸ்மாதா₃ப ஆஸந்நிரபி₄த்யத வை கு₃த₃ம் |

கு₃தா₃த₃பாநோ₄பாநாச்ச ம்ரு⁴த்யுர்லோகப₄யங்கர: || 57 ||

ஹஸ்தௌ ச நிரபி₄த்யேதாம் ப₃லம் தாப₄யாம் தத: ஸ்வராட் |

பாதௌ₃ ச நிரபி₄த்யேதாம் க₃திஸ்தாப₄யாம் ததோ ஹரி: || 58 ||

நாட்₃யோ₄ஸ்ய நிரபி₄த்யந்த தாப₄யோ லோஹிதமாப₄ரு⁴தம் |

நத்₃யஸ்தத: ஸமப₄வந்நுத₃ரம் நிரபி₄த்யத || 59 ||

க்ஷாத்திபாஸே தத: ஸ்யாதாம் ஸமுத்₃ரஸ்த்வேதயோரபூ₄த் |

அதா₂ஸ்ய ஹ்ரு⁴த்யம் பி₄ந்நம் ஹ்ரு⁴த்யாந்மந உத்தி₂தம் || 60 ||

மநஸஸ்சந்த்₃ரமா ஜாதோ பு₃த்தி₄ர்பு₃த்தே₄ர்கி₃ராம் பதி: |

அஹங்காரஸ்ததோ ருத்₃ரஸ்சித்தம் சைத்யஸ்ததோ₄ப₄வத் || 61 ||

ஏதே ஹ்யப்₄யுத்தி₂தா தே₃வா நைவாஸ்யோத்தா₂பநே₄ஸகந் |

புநராவிவிஸு: கா₂நி தமுத்தா₂பயிதும் க்ரமாத் || 62 ||

வஹ்நிர்வாசா முக₂ம் பே₄ஜே நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |

க்₄ராணேந நாஸிகே வாயுர்நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 63 ||

அக்ஷிணீ சக்ஷாஷா₄தி₃த்யோ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |

ஸ்ரோத்ரேண கர்ணௌ ச தி₃ஸோ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 64 ||

த்வசம் ரோமபி₄ரோஷத்₄யோ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |

ரேதஸா ஸிஸ்நமாபஸ்து நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 65 ||

கு₃த₃ம் ம்ரு'த்யுரபாநேந நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |
ஹஸ்தாவிந்த்₃ரோ ப₃லேநைவ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 66 ||

விஷ்ணுர்க₃த்யைவ சரணௌ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |
நாட₃ர்நத்₃யோ லோஹிதேந நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 67 ||

கூஷுத்த்ரு'ட்₃ப₄யாமுத₃ரம் ஸிந்து₄ர்நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |
ஹ்ரு'த₃யம் மநஸா சந்த்₃ரோ நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 68 ||

ப₃த்₃த்₄யா ப்₃ரஹ்மாபி ஹ்ரு'த₃யம் நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் |
ருத்₃ரோ₅பி₄மத்யா ஹ்ரு'த₃யம் நோத₃திஷ்ட₂த்ததா₃ விராட் || 69 ||

சித்தேந ஹ்ரு'த₃யம் சைத்ய: க்ஷேத்ரஜ்ஞ: ப்ராவிஸத்₃யதா₃ |
விராட் ததை₃வ புருஷ: ஸலிலாது₃த₃திஷ்ட₂த || 70 ||

யதா₂ ப்ரஸுப்தம் புருஷம் ப்ராணேந்த்₃ரியமநோதி₄ய: |
ப்ரப₄வந்தி விநா யேந நோத்தா₂பயிதுமோஜஸா || 71 ||

தமஸ்மிந் ப்ரத்யகா₃த்மாநம் தி₄யா யோக₃ப்ரவ்ரு'த்தயா |
ப₄க்த்யா விரக்த்யா ஜ்ஞாநேந விவிச்யாத்மநி சிந்தயேத் || 72 ||

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்ரு'தீயஸ்கந்தே₄ காபிலேயே தத்த்வஸமாம்நாயே ஷட்₃விம்ஸோ₅த்₄யாய: ||